

LOVVERK OG SAMFUNNSOPPDRAK

Kunnskapsgrunnlag til Nasjonalt fagskoleråd
i arbeidet med Meld. St. 11 (2024 – 2025)

Utformet av:

Christian Skyum
Åge Alexander Foss
Elin Dahling (Adeline Berntsen Landro)
Thea Tuset, gruppeleder

Innholdsfortegnelse

Introduksjon.....	1
Kunnskapsgrunnlag	2
Gjennomgang av tiltakene med utgangspunkt i lovverk og samfunnsoppdrag.....	2
Involvering.....	4
Endringer i fagskoleforskriften og fagskoletilsynsforskriften	5
Fagskolens samfunnsoppdrag.....	6
Dagens grunnlag.....	8
Momenter som kan inkluderes i samfunnsoppdraget:	8
Arbeidsgruppens anbefalinger og veien videre	10
Referanseliste	13
Vedlegg	14
Vedlegg 1 - Notat Samfunnsoppdraget - Rektorsamlig 04.11.25	15
Vedlegg 2 - Fagskolenes Samfunnsoppdrag - Parallellsesjon 05.11.25.....	21
Vedlegg 3 - Utfyllende tekst for mulige endringer i lovtekst	29

Introduksjon

Det er flere prosesser som starter nå og i tiden framover som følger av den nye stortingsmeldingen. Arbeidsgruppen mener det er lurt å se de ulike prosessene i sammenheng med hverandre. Slik vi leser dagens politiske landskap vil det ikke settes i gang et mer omfattende lovendringsarbeid nå. Årsaken er at det er behov for å avklare hvordan implementeringen av nivå 6 og 7 for HYU i NKR skal se ut før departementet er klare for å formulere innholdet i den nye lovteksten. Det er også behov for å vite hvordan koblingen mellom studiepoengene på fagskolen til ECTS skal gjennomføres. Dette vil også påvirke diskusjonen om samfunnsoppdraget til fagskolene, som blant annet vil påvirke formuleringene under formålsparagrafen i en ny lovtekst.

Arbeidsgruppen for lovverk og samfunnsoppdrag mener derfor det vil være lurt å prioritere arbeidstrykket i de ulike sakene i følgende rekkefølge:

- Sammenslåing av fagskoleforskriften og fagskoletilsynsforskriften
- Fagskolenes samfunnsoppdrag
- Videre arbeid med lovverk

Arbeidsgruppen startet arbeidet med å invitere Kunnskapsdepartementet (KD), NOKUT og HK-dir til å orientere om status i arbeidet med meldingen. KD avsto invitasjonen, men vi fikk besøk fra HK-dir og NOKUT som innledet og svarte på spørsmål. Disse samtalene har lagt grunnlaget for hvordan vi har forstått de pågående og kommende prosessene.

Under utarbeidelsen av rapporten, har arbeidsgruppen også hentet innspill under to workshoper som la vekt på samfunnsoppdraget til fagskolesektoren. En ble avholdt under Rektormøtet 2025, og en under årets fagskolekonferanse.

Vi har gjennom hele arbeidet vektlagt og tilstrebet å hente inn korrekt informasjon og kunnskap. Dette utbroderes i kapittelet om kunnskapsgrunnlag. I forlengelse av dette arbeidet er det gjort en grundig gjennomgang av tiltakene i meldinga, og gjort en vurdering hvordan dette påvirker lovarbeidet.

Det er også lagt vekt på hvordan sektoren bør forvente videre involvering fra myndighetene i det videre arbeidet med implementeringen av meldingen.

I kapittelet om revideringen av forskriftene er det gjort en vurdering på hvordan prosessen i det videre arbeidet vil se ut, og hva fagskolerådet bør være oppmerksomme på.

I arbeidet med samfunnsoppdraget har arbeidsgruppen tatt utgangspunkt i formålsparagrafen i fagskoleloven som utgangspunkt for dagens forståelse av samfunnsoppdraget til HYU. Vi har også sett på formålsparagrafen i universitet- og høyskoleloven, som er mer omfattende og konkret.

Til slutt har arbeidsgruppen samlet anbefalingene, og vedlagt i dokumentet har vi lagt ved grunnlagsdokumentet til workshopen under rektormøtet, notat med funn fra workshopen under fagskolekonferansen, og grunnlagsdokumentet med gjennomgang av lowerk tilknyttet kapittelet om samfunnsoppdraget.

Kunnskapsgrunnlag

Det er mye som har skjedd etter meldingen ble offentliggjort. Det er flere utredninger som er igangsatt. I løpet av høsten har NIFU lansert rapporten om kvalitetsbegreper i HYU, og rapporten om hvordan studiepoengene kan kobles til ECTS. Videre er det også satt i gang et arbeid med å utrede behovet for velferdsordninger tilpasset fagskolestudentene, og hvordan disse kan se ut. Dette er viktige utredninger som blant annet vil påvirke hvordan implementeringen av nivå 6 og 7 for HYU i NKR skal se ut. Det vil også klargjøre hvordan koblingen mellom studiepoengene på fagskolen til ECTS skal gjennomføres. Utredningen om kvalitetsbegreper vil også påvirke diskusjonen om samfunnsoppdraget til fagskolene, som videre vil påvirke formuleringene under formålsparagrafen i en ny lovtekst.

Kunnskapsgrunnlaget er mer omfattende, og vi har benyttet oss av flere referanser i dette arbeidet. Fullstendig liste kan leses i kapittelet med referanser.

Gjennomgang av tiltakene med utgangspunkt i lowerk og samfunnsoppdrag

Vi har gjennomgått alle tiltakene i fagskolemeldingen og sett hvilke som vil ha innvirkning på videre lov- og forskriftsarbeid. Med utgangspunkt i denne har vi kommet frem til at vi bør være ekstra oppmerksomme på følgende punkter:

1) Læringsutbyttebeskrivelser og studiepoeng

- a. Innføring av to-søylemodell i NKR (nivå 6-7) vil kreve en revisjon av forskrift om Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring og utarbeidelse av nye læringsutbyttebeskrivelser.
- b. ECTS-tilkobling vil kreve forskriftsendringer for sektoren når det innføres.

- c. Dagens fagskoleforskrift bør ha en gjennomgang av begrepsbruk (Fagskoleforskriften §2), herunder eksempelvis skillet mellom emner og selvstendige utdanninger.
- 2) **Praksisopplæring og kvalitetssystemer**
- a. Ved institusjonsakkreditering må det etableres skjerpede krav til arbeid med læringsmiljø, som vil kreve endringer i forskriftsform.
 - b. Innføring av periodisk tilsyn med fagskolenes systematiske kvalitetsarbeid krever endringer fra fagskoletilsynsforskriften kapittel 4
 - c. Vurdering av regelverket for akkreditering for å sikre kvalitet i fremtidens fagskoleutdanning – Krav til kvalitetssikringssystemer.
- 3) **Opptakskrav og tilgjengelighet**
- a. Vurdere endringer i fagskoleforskriften § 7 for å gjøre det enklere å få en mer mangfoldig studentgruppe, inkludert mulig innføring av kvotering.
 - i. *Knyttet til personer med høyskole/universitetsutdanning, tilpassede løp for flykninger og innvandrere for en raskere inkludering i samfunnet, søkere uten fullført eller dokumentert videregående utdanning – Kompetanseattester/Realkompetansevurdering.*
 - b. Vurdere potensielle justeringer av reglene for realkompetansevurdering i fagskoleforskriften.
- 4) **Andre forhold som forskriftsfestes, herunder:**
- a. Rammetildeling av driftsmidler: Endring av detaljerte føringer til overordnede rammer vil kreve forskriftsfesting av nye retningslinjer
 - b. Organisasjonsform: Vurdering av reguleringen av ansvarsforhold mellom fagskolenes styre og fylkeskommunene kan kreve lov- eller forskriftsendringer. Det samme gjelder at fagskoler kan organiseres som AS, stiftelser og som studieforbund, eller som medlem av et studieforbund.
- 5) **Oppsummert og overordnet som følge av to-søylesystemet:**
- a. Studiepoeng og LUB:
 - i. Nivålikhet 5 versus 6 og 7
 - ii. Samordning av læringsutbyttebeskrivelser (Bologna)
 - iii. NKR beskrivelser som visere sektorenes egenart
 - iv. Felles tidsberegning av studiepoeng
 - b. Studentrettigheter og sosiale rettigheter:
 - i. Likeverdige permisjonsrettigheter (fødsel, verneplikt, tillitsverv)
 - ii. Studentsamskipnadstilknytning, og «samfunnsrabatter»
 - c. Kvalitetssikring og akkreditering:
 - i. Harmonisere tilsynsintervaller (UH-sektoren har hvert 8 år.)
 - ii. Fagskolesektoren har flere ulike nivåer, herunder enkeltutdanninger, fagområde- og institusjonsakkreditering.

- d. Ansettelseskrav og fagmiljø
 - i. Bør følge nivåene, men hvor praksis står sterkere i fagskolen enn i UH sektoren
- e. Grader og gradsystem
 - i. Yrkesbachelor og yrkesmaster som parallelle grader
 - ii. Gradsbeskyttelse for yrkesfaglige grader
 - iii. Overgangsordninger mellom sektorene
- f. Forsknings- og utviklingsarbeid
 - i. Likestilling av faglig utviklingsarbeid med forskning
 - ii. Praksisbasert forskning som alternativ til teoretisk forskning
 - iii. Samarbeid mellom sektorene om utviklingsprosjekter

Skal vi lykkes med det norske to-søylesystemet, avhenger dette av at yrkesfaglig og akademisk utdanning fungerer som komplementære, ikke konkurrerende, kunnskapstilnærminger. Den yrkesfaglige søylen må beholde sin praksisnære karakter og direkte kobling til arbeidslivet, mens den akademiske søylen fortsetter å levere forskningsbasert kunnskap og teoretisk dybde.

Forskriftene må derfor ivareta dette, og sikre at sektorene ikke blir identiske, men heller sikre faktisk anerkjennelse for både fagskolenes og UH sektorens respektive bidrag – der arbeidslivsrelevans verdsettes like høyt som forskningsresultater.

Arbeidslivspraksis har alltid kommet først, deretter teorien som forklarer dette. Derfor må det legges opp til et aktivt sektorsamarbeid gjennom arenaer der fagskole- og UH-sektoren kan dele erfaringer og lære av hverandres styrker.

Involvering

Statsråd Sigrun Aasland og KD har påpekt at de ønsker en prosess med «høy grad av involvering». Hva dette betyr, er arbeidsgruppen noe mer usikker på. I arbeidet med den nye meldingen ble det ikke satt ned et offentlig utvalg. Departementet valgte i den anledning å invitere til innspills-workshops på de ulike temaene meldingen tok for seg for å få innspill fra aktører med interesser for fagskolesektoren. Dette initiativet kom fra departementet selv. Det kan stilles spørsmål til om dette var den beste måten å sikre god involvering av sektoren på, og det kan være lurt å ta stilling til hvordan vi mener god involvering i det videre arbeidet ser ut. I arbeidet med sammenslåing av regelverk i universitets- og høyskolesektoren har det vært vanlig å opprette referansegrupper, invitere til åpne innspill i forkant av høringer og sikre bred involvering fra institusjonene.

Derfor oppfordrer arbeidsgruppen at fagskolerådet raskt tar stilling til hvordan det ønsker å involveres i de ulike prosessene framover. Vi vil også påpeke at vi mener det vil være viktig for fagskolerådet å reflektere hvordan sektoren i sin helhet skal involveres i

diskusjonen av de store spørsmålene. Spesielt hva angår diskusjonen om samfunnsoppdraget, hvor det kan forventes at det eksisterer ulike interesser både i og utenfor sektoren. I den anledning er det særlig viktig å involvere hele bredden av fagskoler, både offentlige og private, spesialiserte og de som leverer med større bredde m.fl. Arbeidsgruppen har kommet med noen konkrete forslag på formuleringer med forventninger til KD om hvordan vi mener god involvering av sektoren ser ut.

Det forventes at:

- I. sektoren får vite hva som er departementets plan for implementering av tiltakene i meldinga.
- II. Nasjonalt fagskoleråd får en aktiv rolle i arbeidet med å koordinere innspillsrunder i de ulike arbeidsprosessene som leder opp mot implementeringen av tiltakene.
- III. sektoren får sagt sitt i de tiltakene som angår de og har direkte innvirkning i utvikling og drift av fagskolene.

Endringer i fagskoleforskriften og fagskoletilsynsforskriften

Arbeidet med å slå sammen fagskoleforskriften og fagskoletilsynsforskriften er det første konkrete arbeidet som følger opp meldingen. Det er HK-dir og NOKUT som samarbeider med Kunnskapsdepartementet om dette. Dermed vil primærinnsatsen hva angår lovverk og forskrifter ligge her det kommende halvåret.

Sammenslåingen av forskriftene er en viktig mulighet for sektoren til å bidra til et regelverk som er mer forståelig, forutsigbart og i tråd med dagens praksis. Samtidig kan uklare formuleringer eller utilsiktede konsekvenser bli styrende for praksis i mange år fremover dersom sektoren ikke er tilstrekkelig involvert. Arbeidsgruppen mener derfor at dette arbeidet bør prioriteres høyt i fagskolerådets agenda for 2026.

I arbeidsgruppens møter med HK-dir og NOKUT, er det påpekt at hensikten med dette arbeidet hovedsakelig er å slå sammen og klargjøre innholdet i forskriftene i tråd med gjeldende praksis i dag. Et eksempel som ble trukket fram fra HK-dir var at enkelte av bestemmelsene om opptak til HYU skal klargjøres tekstlig. Det framstår fortsatt noe uklart hva dette arbeidet innebærer, men vi forventer at det vil klargjøres når forskriften sendes ut på høring.

Det er hintet til at høringen for dette arbeidet vil sendes fra departementet tett opp mot jul, men det er mest sannsynlig at denne kommer en gang i løpet av vinter/vårsemesteret 2026. Arbeidsgruppen anbefaler fagskolerådet å sette ned en arbeidsgruppe så fort denne høringen blir annonsert.

Når den oppdaterte forskriften kommer på plass, vil det også lages en ny veileder fra NOKUT. Fagskolene har tidligere erfart at slikt arbeid er gjort uten tilstrekkelig grad av involvering, noe som videre har ført til at enkelte formuleringer og bestemmelser har truffet på en slik måte at det har opplevdes vanskelig å etterleve det som erfares som nye krav som ikke har fulgt tidligere praksis.

I arbeidsgruppens dialog med NOKUT, har det blitt oppfordret til å sende innspill med konkrete tilbakemeldinger på hva som er aktuelt å inkludere i forskrift og veileder allerede nå. De foreslo at det kan være aktuelt å sette ned en referansegruppe tilknyttet arbeidet med å utarbeide ny veileder. Arbeidsgruppen stiller seg positiv til forslaget, og tenker det vil være hensiktsmessig at skolene selv stiller med representanter inn i en eventuell referansegruppe. Vi anbefaler at fagskolerådet følger opp dette når forskriften er klar, slik at en eventuell referansegruppe kan følge hele prosessen med revideringen av NOKUTs veileder.

Fagskolens samfunnsoppdrag

Arbeidet med å tydeliggjøre fagskolenes samfunnsoppdrag skal ifølge Sigrun Aasland, begynne snart (jf. svart på dette spørsmålet under Fagskolekonferansen 2025). Det foreligger ikke mer informasjon om hvordan dette arbeidet tenkes gjennomført, hvor omfattende det blir eller hvordan involveringen blir. Det er derfor viktig at Nasjonalt fagskoleråd er tidlig ute og melder seg inn i dialogen om innholdet som nå snart skal utformes.

Et samfunnsoppdrag kan beskrives som en institusjons lovfestede eller avtalebaserte ansvar. Målet bør være at institusjonen enkelt kan forstå hvordan den kan løse definerte samfunnsutfordringer gjennom sin kjernevirksomhet og spesialkompetanse, med forpliktelse til å stille sine ressurser og fagkunnskap til rådighet for samfunnets behov utover institusjonens interne formål.

Dette betyr at samfunnsoppdraget typisk skal bli nedfelt i lov og forskrift, og den enkelte institusjons styringsdokumenter og formål. Et samfunnsoppdrag vil i noen omstendigheter gå utover institusjonens primære drift, og kan kreve at institusjonen aktivt bidrar til bredere samfunnsmessige mål, som livslang læring, innovasjon, verdiskaping og samfunnsdebatt. Dette kan også gjelde gjennomgående samfunnsbyggende oppgaver som danning, demokrati, inkludering, og kunnskaps- og kulturberedskap. Samfunnsoppdraget kan mobilisere flere aktører på tvers av sektorer - offentlige, private og frivillige organisasjoner – dette for å løse sammensatte utfordringer i samfunnet. Høyere yrkesfaglig utdanning har med sin geografiske

spredning, og sin sammenfiltring med et bredt arbeids- og samfunnsliv, et særskilt godt grunnlag for å ha en sentral samfunnsbyggende rolle.

Et lovfestet samfunnsoppdrag for fagskoler vil ha betydelig juridisk og politisk effekt ved å tydeliggjøre forventninger fra samfunnet til fagskolene, legitimere offentlig støtte ved å koble finansiering direkte til samfunnsnytt, og styrke sektorens status ved å anerkjenne fagskolenes bidrag til samfunnets velferd og konkurransekraft og kulturbygging. Dette kan gi tydelig retning for strategisk utvikling og prioritering av ressurser, samt skape et solid grunnlag for evaluering av sektorens samfunnsmessige effekt og bidrag til nasjonale mål om kompetanse, innovasjon og inkludering.

Samtidig må lovgiverne gi sektoren de fullmakter partene må ha for å kunne være i stand til å løse sin del av samfunnsoppdraget. Fagskolene må eksempelvis selv kunne få de nødvendige fullmakter til å definere egen kvalitet, faglighet og fleksibilitet for å møte arbeidslivets- og samfunnets behov, og bevilgende myndigheter og tilsynsmyndigheter må få sine roller klart definert.

Fagskolesektoren er mangfoldig. Det finnes små fagskoler som utdanner for ett spesifikt fagområde, og det finnes store institusjoner som har flere fagområdeakkrediteringer og gir utdanninger innen flere ulike fagområder. De ulike institusjonene og utdanningene svarer på ulike samfunnsbehov og har trolig også ulike tilnærminger til tolking av eget samfunnsoppdrag. Der noen utdanninger er opprettet for å møte akutte behov, arbeider andre ut fra langsiktige perspektiv og tradisjoner. Det er viktig at tydeliggjøring av samfunnsoppdrag ivaretar disse ulike perspektivene. I tillegg bør en progressiv og fremoverlent sektor også bidra inn i løsninger av samfunnsutfordringer som vi ennå ikke har tilfredsstillende løsninger på. Eksempler på dette er bærekraftig bruk av felles ressurser, beredskap, inkludering og motvirkning av utenforskap. Fagskolesektoren har med sin geografiske spredning, nærhet til arbeidslivet, praksisorientering og rett-på-sak tilnærming, et godt utgangspunkt til å bidra i et større samfunnsbyggende bilde. Mangfoldet i sektoren er først og fremst en styrke fordi samfunnet har ulike behov for kompetanse, også yrkesrettet arbeidslivskompetanse.

Regional og lokal utvikling representerer en annen sentral dimensjon, der fagskolene skal fungere som drivere i sine regioner ved å støtte regional kompetansebygging tilpasset lokale behov, bidra til utvikling i mindre sentrale områder gjennom tilpassede kompetansetilbud, og etablere systematisk samarbeid med lokalt næringsliv og offentlige tjenester for å styrke regional konkurransekraft og bærekraft.

Fagskolenes rolle i **livslang læring og inkludering** krever at institusjonene tilbyr fleksible utdanningsmuligheter for voksne som ønsker karriereendringer eller

kompetanseheving, og aktivt bidrar til inkludering av grupper som står utenfor arbeidsmarkedet gjennom tilrettelagte opplæringsløp og realkompetansevurdering. Samtidig må fagskolene adressere **samfunnsmessige utfordringer** ved å bidra til grønn omstilling gjennom relevant kompetanseutvikling innenfor bærekraftige teknologier og løsninger, støtte samfunnets digitalisering med relevant IKT-kompetanse, og møte demografiske endringer gjennom strategisk tilpasning av utdanningstilbud til framtidens kompetansebehov.

Dagens grunnlag

Dagens fagskolelov § 1 inneholder kun en knapp formålsparagraf:

"Lovens formål er å legge til rette for fagskoleutdanning av høy kvalitet og for at fagskolestudentene får gode utdanningsvilkår.» Dette er primært prosessuelt og sier lite om fagskolenes samfunnsrolle.

De grunnleggende kravene i § 4 kommer nærmere et samfunnsoppdrag:

- Fagskoleutdanning skal gi kompetanse som kan tas i bruk for å løse oppgaver i arbeidslivet uten ytterligere opplæringstiltak.
- Fagskoleutdanning skal være praksisnær og imøtekomme behovet for kvalifisert arbeidskraft i samfunnet
- Fagskoleutdanning skal bygge på kunnskap og erfaring fra yrkesfelt og være i samsvar med pedagogiske, etiske, kunstfaglige og vitenskapelige prinsipper

Gjør man en sammenligning av elementer i dagens universitets- og høyskolelov opp mot gjeldene fagskolelov, og de signalene som gis i stortingsmeldingen, ser vi at stortingsmeldingen langt på vei ber om at en ny fagskolelov må få de samme fullmaktene som universitets- og høyskolelovens gir sine institusjoner for å løse sitt samfunnsoppdrag.

Momenter som kan inkluderes i samfunnsoppdraget:

Regional og lokal utvikling

Høyere yrkesfaglig utdanning skal bidra til **regional og lokal utvikling** gjennom å:

- utvikle og formidle yrkesfaglig kunnskap og kompetanse i tett samarbeid med relevante fagmiljø, arbeidslivet og samfunnet for øvrig.
- utføre faglig utviklingsarbeid og innovasjon for å videreutvikle fagområder og bidra til løsning av samfunnsutfordringer.
- tilpasse utdanningstilbudene til nåværende og fremtidige kompetansebehov.
- samarbeide systematisk med relevante aktører på internasjonalt, nasjonalt, regionalt og lokalt nivå for å sikre kvaliteten og relevansen på utdanningene.

- støtte samfunnets behov for omstilling ved å utvikle kompetanse som bidrar til bærekraft og utvikling i hele landet.

Livslang læring og inkludering

Høyere yrkesfaglig utdanning skal bidra til **livslang læring og inkludering** gjennom:

- fleksible og arbeidslivsrelevante utdanningstilbud som styrker omstilling.
- tilby spesialisering og videreutdanning.
- å gjøre det mulig for personer i alle livsfaser å utvikle sin yrkeskompetanse.

Samfunnsmessige utfordringer

Høyere yrkesfaglig utdanning skal bidra til å løse **samfunnsmessige utfordringer**

Gjennom å:

- tilby høyere yrkesfaglig utdanning på høyt faglig nivå basert på det fremste innenfor faglig, erfaringsbasert, forskningsinformert og praktisk kunnskap.
- bidra til bærekraftig samfunnsutvikling gjennom yrkesfaglig utvikling, omstilling, innovasjon og verdiskaping.
- ha et utvidet oppdrag knyttet til samfunnsbyggende oppgaver som demokratiutvikling, inkludering, beredskap, fag-, yrkes- og håndverksforståelse.
- formidle og spre kunnskap om høyere yrkesfaglig utdanning og resultater fra faglig utviklingsarbeid.
- bidra til ivaretagelse og videreutvikling av kulturarv gjennom tverrfaglig kunst- og håndverkskompetanse.

I arbeidet med utforming av samfunnsoppdrag er det noen sentrale spørsmål som bør stilles:

- Hvem definerer behovet for kompetanse innen sektorens ulike fagområder?
- Hvordan kan samfunnsoppdraget også romme ambisjoner for fremtidige behov for arbeidskraft?
- På hvilken måte åpner samfunnsoppdraget for innovasjon, nytenking og relevans inn i en ukjent og usikker fremtid.
- På hvilken måte balanseres politisk styrt samfunnsutvikling med arbeidslivets organiske behov for arbeidskraft her og nå, og for fremtiden?
- Hvor skapes demokrati og medborgerskap i en befolkning og hva har det med høyere yrkesfaglig utdanning å gjøre?
- Hvilke fullmakter skal lov og forskrift gi sektoren slik at disse får de beste forutsetninger for å løse sitt samfunnsoppdrag, både for bredde og smale fagområder.

Arbeidsgruppens anbefalinger og veien videre

Slik vi ser det, bør fagskolerådet i forkant av høringer være tydelig på sektorens behov for et regelverk som gir rom for mangfold og videre utvikling.

De viktigste momentene er:

- I. Sektoren får vite hva som er departementets plan for implementering av tiltakene i meldinga.
- II. Nasjonalt fagskolerådet får en aktiv rolle i arbeidet med å koordinere innspillsrunder i de ulike arbeidsprosessene som leder opp mot implementeringen av tiltakene.
- III. Sektoren får sagt sitt i de tiltakene som angår de og har direkte innvirkning i utvikling og drift av fagskolene.

Arbeidsgruppen har gjennomgått stortingsmeldingen, tilhørende utredninger og dagens regelverk for høyere yrkesfaglig utdanning. Med dette som grunnlag har vi identifisert et sett sentrale tiltak som vurderes som nødvendige for å sikre en helhetlig og forutsigbar utvikling av sektoren i årene som kommer. Tiltakene spenner fra regelverksutforming og kvalitetsarbeid til finansiering, samfunnsoppdrag og involvering av sektoren. Nedenfor følger en konsolidert oversikt over de mest sentrale tiltakene arbeidsgruppen anbefaler å prioritere i det videre arbeidet.

1. Prioritere oppfølgingen av meldingen i riktig rekkefølge

Først sammenslåing av forskriftene, deretter samfunnsoppdraget, og til slutt lovarbeidet – fordi to-søylemodell, nivå 6–7 og ECTS først må avklares.

2. Sammenslåing av fagskoleforskriften og fagskoletilsynsforskriften

Rydde opp i begreper, klargjøre regler for opptak, praksis, læringsmiljø, tilsyn og kvalitetssystemer, og tydeliggjøre dagens praksis for å gjøre regelverket mer forståelig og forutsigbart.

3. Ny veileder fra NOKUT og tidlig involvering i forskriftsutforming

Etablere referansegruppe, sende inn konkrete innspill tidlig, og sikre bred representasjon slik at veilederen gjenspeiler sektorens praksis og behov.

4. Revidering av NKR og innføring av to-søylemodellen (nivå 5–7)

Utarbeide nye læringsutbyttebeskrivelser, sikre nivålikhet mellom nivåene, samordne med Bologna, og formulere NKR-tekster som ivaretar fagskolens egenart.

5. ECTS-tilkobling og felles tidsberegning av studiepoeng

Gjennomføre forskriftsendringer som regulerer hvordan fagskolenes studiepoeng kobles til ECTS, og etablere felles prinsipper for omfang og arbeidsinnsats.

6. Tilsyn, kvalitet og akkreditering i et helhetlig system

Harmonisering av tilsynsintervaller med UH-sektoren, styrkede krav til læringsmiljø, evaluering av akkrediteringsreglene, og tilpasning til tre akkrediteringsnivåer (utdanning, fagområde, institusjon).

7. Finansiering, rammetildeling og regulering av organisasjonsform

Gå fra detaljstyrte føringer til mer overordnede rammer, forskriftsfeste nye finansieringsprinsipper, og klargjøre ansvarlinjer mellom styre, eiere og fylkeskommuner uavhengig av organisasjonsmodell.

8. Opptakssystem, mangfold og realkompetanse

Forenkle og modernisere opptaksforskriften, legge til rette for kvoter, nye løp for flyktninger og innvandrere, bedre ordninger for søkere med UH-bakgrunn, og tydeligere regler for realkompetanse og kompetanseattester.

9. Fagmiljø, ansettelseskrav og yrkesfaglig FoU

Utforme krav som følger nivåene i NKR, gi høyere vekt til praksis og erfaring enn i UH-sektoren, og likestille faglig utviklingsarbeid og praksisbasert FoU med forskning som grunnlag for status, merittering og samarbeid.

10. Yrkesfaglig gradsystem og overgangsordninger

Etablere yrkesbachelor og yrkesmaster som parallelle grader, lovfeste gradsbeskyttelse og sikre gode og fleksible overganger mellom fagskole og UH-sektor.

11. Lovfesting og tydeliggjøring av fagskolenes samfunnsoppdrag

Utforme en formålsparagraf som speiler UH-sektoren, men med fagskolenes særpreg: regional utvikling, fleksible tilbud for livslang læring, inkludering, beredskap, grønn omstilling, digitalisering, innovasjon, kulturarv og arbeidslivsrelevans.

12. Etablering av strukturert involvering mellom KD, NOKUT, HK-dir og sektoren

Klare forventninger til «høy grad av involvering», helhetlig koordinering gjennom fagskolerådet, bruk av referansegrupper, åpne innspillsrunder, og sikring av at både små, store, offentlige og private institusjoner høres i prosesser som påvirker drift og utvikling.

Arbeidsgruppen mener også det er behov for en gjennomgang av tiltakene i stortingsmeldingen, med tanke på hvilke som sannsynligvis vil kreve endring i forskrift, og hvilke som bør håndteres gjennom veiledere eller retningslinjer. Eksempler på tiltak med direkte forskriftskonsekvenser er endringer i krav til læringsutbyttebeskrivelser (jf.

ECTS), praksisopplæring, kvalitetssystemer og dokumentasjonskrav. Vi foreslår at fagskolerådet tar ansvar for å koordinere en slik oversikt, gjerne i form av en egen arbeidsgruppe eller rapport.

UTKAST

Referanseliste

Kategorisert i følgende hovedgrupper:

1. Lovverk og grunnleggende rammer (6 dokumenter)

Lov om høyere yrkesfaglig utdanning (fagskoleloven) LOV-2018-06-08-28

Forskrift om akkreditering og tilsyn (fagskoletilsynsforskriften) FOR- 2020-04-23-853

Universitets- og høyskoleloven (LOV-2024-03-08-9)

Forskrift til universitets- og høyskoleloven (FOR-2024-06-28-1392)

Forskrift om private institusjoner - regnskap (FOR-2017-12-21-2383)

Forskrift om Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring og om henvisningen til Det europeiske kvalifikasjonsrammeverket for livslang læring

2. Politiske styringsdokumenter (10 dokumenter)

Meld. St. 11 (2024-2025) Fagfolk for en ny tid

Prop. 47 L (2017-2018) Lov om fagskoleutdanning

Prop. 126 L (2022-2023) Universitets- og høyskoleloven

Meld. St. 9 (2016-2017) Fagfolk for fremtiden

Innst. 289 L (2017-2018) - Behandling av fagskoleloven

Innst. 254 S (2016-2017) - Behandling av Meld. St. 9

Meld. St. 14 2019-2020 Kompetansereformen – Lære hele livet

Meld. St. 14 2022-2023 - Utsyn over kompetansebehovet i Norge

Meld. St. 16 2020-2021 Utdanning for omstilling — Økt arbeidslivsrelevans i høyere utdanning

Meld. St. 5 2019-2020 Levende lokalsamfunn for fremtiden

3. Relevans og Kompetansebehovsanalyser (6 dokumenter)

Tilstandsrapport for høgare yrkesfagleg utdanning 2025 (HK-dir 07/2025)

NOU 2025:1 Felles ansvar, felles gevinst

Kompetansebehovsutvalget (KBU): Utfordringer for grønn omstilling i arbeidslivet

Kompetansebehovsutvalget (KBU): Høyere yrkesfaglig utdanning for et arbeidsliv i endring (2022)

Framtidige kompetansebehov - Kunnskapsgrunnlag 2023 (HK-dir 03/2024)

NOU 2023:4 Tid for handling - Helsepersonellkommissjonen

4. Kvalifikasjonsrammeverk og andre dokumenter (4 dokumenter)

Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring (NKR)

Det europeiske rammeverket for kvalifikasjoner (EQF)

NIFU-rapport: ECTS i høyere yrkesfaglig utdanning (2025)

NIFU-Rapport: Kvalitetsbegreper i høyere yrkesfaglig utdanning (2025)

Vedlegg

- Vedlegg 1 - NOTAT SAMFUNNSOPPDRAGET – Rektorsamlig 04.11.25
- Vedlegg 2 - Fagskolenes Samfunnsoppdrag – Parallellsesjon 05.11.25
- Vedlegg 3 - Utfyllende tekst for mulige endringer i lovtekst

Vedlegg 1 - Notat Samfunnsoppdraget - Rektorsamling 04.11.25

NOTAT

Formål: Rektorsamling 04.11.2025

SAK: Underlag diskusjon og innspill til Samfunnsoppdraget for fagskolesektoren

Innledning:

Nasjonalt fagskoleråd har nedsatt noen arbeidsgrupper for å komme med innspill til det videre arbeidet med å svare ut innspill og høringer knyttet til **Stortingsmelding 11 - 2024-2025 - Fagfolk for en ny tid**, og det videre arbeidet med Lov og forskrift knyttet til dette.

Arbeidsgruppe II ble nedsatt gjennom vedtak V-30/25 for å følge opp stortingsmeldingen, og gruppens mandat er å arbeide med tiltak knyttet til endring av lov om høyere yrkesfaglig utdanning (fagskoleloven) og tilhørende forskrifter og regelverk, samt samfunnsoppdraget. Arbeidsgruppen har fått et fritt mandat og står fritt til å finne en egnet arbeidsmetodikk. Arbeidsgruppen består av representanter fra ulike organisasjoner:

- Thea Tuset (ONF) - valgt som gruppeleder
- Adeline B. Landro og (HØY) vara Elin Dahling (Elin ble senere medlem)
- Trine Røssevold (NFFL)
- Christian Skyum (Kompetanseforbundet)
- Aage Alexander Foss (FFF), vara Roger Santhokie

Christian Skyum vil på vegne av arbeidsgruppen innlede etterfølgende diskusjon og gruppeoppgave under rektorsamlingen. Dette notatet er derfor en oppsummering av det som vil bli lagt frem, og som forberedelse til den etterfølgende diskusjonsoppgaven.

Noen sentrale spørsmål/innspill som arbeidsgruppen mener, er viktige å ta med seg i det videre arbeidet når samfunnsoppdraget er satt:

Hvilke verktøy og fullmakter skal lovgiverne gi fagskolesektoren, slik at aktørene selv kan løse sitt mottatte samfunnsoppdrag på best mulig måte?, og

Hvilke fullmakter skal/bør det offentlige ha, for å føre tilsyn med at sektoren løser sitt samfunnsoppdrag etter intensjonen?

Diskusjonsoppgave:

- Hvem er de viktigste aktørene rundt vårt samfunnsoppdrag?
- Hva bør vektlegges i samfunnsoppdraget?

Hva forstås med et samfunnsoppdrag?

Et tydelig samfunnsoppdrag vil bidra til å definere fagskolenes rolle og ansvar overfor samfunnet. Å lovfeste dette handler om å gi fagskolesektoren den statusen og styringskraften den fortjener.

Når samfunnsoppdraget forankres i lov, skaper det juridisk klarhet, demokratisk legitimitet og et strategisk kompass for sektorens utvikling. Det vil differensiere fagskolene tydelig fra universiteter og høyskoler, styrker kvalitetsarbeidet, og plasserer fagskolene synlig i det helhetlige utdanningssystemet.

Et lovfestet samfunnsoppdrag anerkjenner fagskolenes samfunnsbidrag og signaliserer at sektoren har en varig og vesentlig plass i det norske utdanningslandskapet.

I. Rettslig klarhet:

Lovfesting skaper juridisk klarhet om fagskolenes rolle og ansvar i utdanningssystemet. Dette reduserer tolkningstvil og gir forutsigbare rammer for både institusjoner og myndigheter. Samfunnsoppdraget fungerer som tolkningsnøkkel for øvrig regelverk og sikrer konsistent forvaltningspraksis.

II. Demokratisk legitimitet:

Ved å forankre samfunnsoppdraget i lov gis fagskolene demokratisk legitimitet gjennom Stortingets behandling. Dette legitimerer offentlig finansiering og gir politiske myndigheter et styringsverktøy for sektorens utvikling uten detaljstyring av daglig drift.

IV. Strategisk retning:

Et lovfestet samfunnsoppdrag fungerer som strategisk kompass for fagskolene. Det hjelper institusjoner med å prioritere ressurser og aktiviteter, samtidig som det differensierer fagskolenes rolle fra universiteter og høyskoler ved å understreke arbeidslivskoblingen og erfaringsbasert læring.

V. Kvalitet og ansvar:

Samfunnsoppdraget gir tilsynsmyndigheter som NOKUT et eksplisitt mandat å vurdere institusjoner opp mot. Dette styrker kvalitetsarbeidet og skaper grunnlag for ansvarliggjøring overfor studenter, arbeidsgivere og samfunnet.

VI. Systemperspektiv:

Lovfesting plasserer fagskolene tydeligere i det helhetlige utdanningssystemet og bidrar til bedre koordinering mellom utdanningsnivåer. Det signaliserer fagskolenes varige plass i utdanningslandskapet og gir stabilitet for langsiktig planlegging.

VII. **Samfunnsmessig anerkjennelse:**

Et lovfestet samfunnsoppdrag synliggjør fagskolenes samfunnsbidrag og styrker sektorens status. Dette er viktig for å heve anerkjennelsen av yrkesfaglig kompetanse og tydeliggjøre fagskolenes verdi overfor studenter, arbeidsgivere og samfunnet generelt.

Hvor finner vi i dag samfunnsoppdraget i fagskoleloven versus høyskoleloven?

Universitets- og høyskoleloven har et bredt og eksplisitt definert samfunnsoppdrag som omfatter:

1) **Forskning og kunnskapsutvikling**

Universiteter og høyskoler skal frembringe og spre ny kunnskap basert på vitenskapelige og kunstneriske metoder på høyt internasjonalt nivå (§1-1 og §2-1). Dette er en kjerneoppgave som fullstendig mangler i fagskoleloven.

2) **Bærekraftig utvikling**

UH-loven §1-1d fastslår eksplisitt at institusjonene skal "bidra til en miljømessig, sosial og økonomisk bærekraftig utvikling". Dette samfunnsansvaret er fraværende i fagskoleloven.

3) **Demokrati og samfunnsdebatt**

Institusjonene skal bidra til opplyst offentlig ordsifte og legge til rette for at ansatte og studenter kan delta i samfunnsdebatten (§2-1e). Dette demokratiske ansvaret er ikke definert for fagskoler.

4) **Akademisk frihet**

UH-loven §2-2 lovfester akademisk frihet: "Universiteter og høyskoler skal fremme og verne akademisk frihet". Dette konseptet eller retten til å definere egen faglighet er ikke regulert i fagskoleloven.

5) **Dannelse og humanistiske verdier**

Institusjonene skal "bidra til dannelse og personlig utvikling" og "fremme forståelse for grunnleggende humanistiske verdier". Fagskoleloven fokuserer primært på yrkesdyktiggjøring.

6) **Innovasjon og verdiskapning**

§2-1 f) pålegger institusjonene å "bidra til innovasjon og verdiskapning". Dette er ikke eksplisitt nevnt i fagskoleloven

Fordypning i lovenes forarbeider:

- [Prop. 47 L \(2017–2018\)](#)
- [Prop. 126 L \(2022–2023\)](#)

Særskilt om dagens definering av samfunnsoppdraget i gjeldende fagskolelov:

Kapittel 1 Formål og virkeområde

Lovens formål (§ 1)

Fagskoleloven § 1 fastslår at "**Lovens formål er å legge til rette for fagskoleutdanning av høy kvalitet og for at fagskolestudentene får gode utdanningsvilkår**". Dette utgjør lovens overordnede formål og kjernen i samfunnsoppdraget.

Fylkeskommunalt ansvar (§ 3)

Lovens § 3 understreker samfunnsoppdraget ved å pålegge fylkeskommunene ansvar for å "**Fylkeskommunen skal sørge for at det tilbys akkreditert fagskoleutdanning i samsvar med behovet for kompetanse lokalt, regionalt og nasjonalt**". Dette viser at fagskoleutdanningen skal være tilgjengelig og tilpasset kompetansebehovene på ulike nivåer i samfunnet.

Kapittel 2 Akkreditering og godkjenning av fagskoleutdanning

Grunnleggende krav til fagskoleutdanning (§ 4)

Samfunnsoppdraget konkretiseres videre i lovens § 4, som definerer fagskoleutdanning som høyere yrkesfaglig utdanning. Paragrafen slår fast at:

- **Fagskoleutdanning er høyere yrkesfaglig utdanning som ligger på nivå over videregående opplæring. Fagskoleutdanning skal gi kompetanse som kan tas i bruk for å løse oppgaver i arbeidslivet uten ytterligere opplæringstiltak.**
- **Fagskoleutdanning skal være praksisnær og imøtekomme behovet for kvalifisert arbeidskraft i samfunnet.**
- **Fagskoleutdanning skal bygge på kunnskap og erfaring fra ett eller flere yrkesfelt og være i samsvar med relevante pedagogiske, etiske, kunstfaglige og vitenskapelige prinsipper.**

Lovforarbeidenes presisering

I proposisjonen til loven understrekes det at fagskoleutdanning skal være **praksisnær og imøtekomme behovet for kvalifisert arbeidskraft i samfunnet**. Formålet er også å sikre at fagskoleutdanningen skal være et **likeverdig og reelt alternativ til utdanning ved universiteter og høyskoler**. Begrepet "høyere yrkesfaglig utdanning" ble valgt nettopp for å **tydeliggjøre fagskoleutdanningens plass i utdanningssystemet** og synliggjøre dens betydning for samfunnet. (OTP-47 2017-2018 Forslag til lovvedtak Fagskoleloven)

Dagens Samfunnsoppdrag kan derfor oppsummeres som å tilby høykvalitets, praksisnær yrkesutdanning som dekker samfunnets behov for kvalifisert arbeidskraft på lokalt, regionalt og nasjonalt nivå.

Hva foreslås i meldingen om samfunnsoppdraget (kapittel 4)?

I **Stortingsmelding 11 (2024-2025): «Fagfolk for en ny tid»** fremkommer det en betydelig tydeligere beskrivelse av fagskolenes samfunnsrolle enn i tidligere lovverk. For første gang introduseres konsepter som:

- Bærekraftig utvikling (miljømessig, sosialt og økonomisk)
- Innovasjon som eksplisitt oppgave
- Det grønne skiftet som samfunnsutfordring fagskolene skal bidra til
- Verdiskaping og produktivitet som samfunns mål
- Internasjonalt samarbeid som utviklingsverktøy

Dette bringer fagskolenes samfunnsoppdrag nærmere universitets- og høyskolelovens bredere mandat, men fortsatt med et klart arbeidslivs- og praksisfokus som kjernen.

Et annet viktig poeng, er at meldingen legger opp til differensierte forventninger (side 62):

- Alle fagskoler skal tilby praksisnær utdanning, imøtekomme arbeidslivets behov og tilby livslang læring
- Fagskoler med fagområde- og institusjonsakkreditering skal i tillegg opprettholde fagtradisjoner, støtte bærekraftig utvikling i bransjer, delta i faglige nettverk, drive internasjonalt samarbeid og være pådrivere for innovasjon

Konkrete forslag/innspill fra meldingen:

1) **Lovfesting av samfunnsoppdrag** (side 61-62)

Regjeringen varsler at den "**vurderer å tydeliggjøre formål, oppgaver og ansvar for fagskolene i en egen bestemmelse i fagskoleloven, noe som til sammen vil utgjøre fagskolenes samfunnsoppdrag**".

Meldingen fastslår: "**Regjeringen mener at det å gi fagskolene et samfunnsoppdrag, som legger klare forventninger til fagskolenes bidrag til samfunnet, kan styrke utviklingen i sektoren. Fagskolenes rolle vil bli synliggjort, og det vil gi en tydeligere arbeidsdeling med andre utdanningsinstitusjoner**" (side 61)

2) **Praksisnær utdanning for arbeidslivets behov** (side 61-62)

"**Alle fagskoler skal tilby praksisnær utdanning som imøtekommer behovet for kompetent arbeidskraft i samfunnet**".

3) **Bærekraftig utvikling - nytt element** (side 62)

Et helt nytt element som ikke finnes i dagens fagskolelov: "**Fagskoler med**

fagområde- og institusjonsakkreditering bør få i oppdrag å opprettholde og videreutvikle fagtradisjoner, og støtte relevante bransjer slik at de kan utøve sitt virke på en miljømessig, sosialt og økonomisk bærekraftig måte".

Dette er første gang bærekraft eksplisitt nevnes som del av fagskolenes samfunnsansvar.

4) **Verdiskaping og produktivitet (side 64)**

Meldingen understreker at **«Kompetanseheving gjennom høyere yrkesfaglig utdanning er en av nøklene til å kunne øke produktiviteten på en samfunnsøkonomisk effektiv måte. Kapasiteten i høyere yrkesfaglig utdanning må økes for å realisere dette potensialet»**

5) **Bidrag til det grønne skiftet (side 39-40)**

Meldingen løfter frem at fagskolene skal bidra til å løse samfunnsutfordringer som bærekraft og grønn omstilling gjennom å tilby **kompetanse som er nødvendig for å gjennomføre det grønne skiftet.**

Det fremheves at **"Fagskolene kan bidra i dette arbeidet, men det krever at de også klarer å omstille seg. Utdanningstilbudene må utvikles i grønnere retning"** (side 39).

6) **Innovasjon og faglig utvikling (side 62)**

"Regjeringen ønsker også at fagskolenes rolle som pådrivere for faglig utvikling og innovasjon i samarbeid med relevant arbeidsliv vurderes som oppgaver for de fagskolene som har myndighet til å selv akkreditere utdanninger"

7) **Livslang læring (side 61)**

"Alle fagskoler skal tilby livslang læring, særlig i form av fleksible arbeidslivsrelevante utdanningstilbud". Dette knyttes til behovet for kontinuerlig kompetanseutvikling gjennom hele yrkeslivet.

8) **Samarbeid og nettverk (side 62)**

Det settes **"ekstra forventninger til disse fagskolene om å sikre utdanningenes kvalitet og relevans ved å delta i relevante faglige nettverk og prosjekter og samarbeide med relevante aktører"**.

"For disse fagskolene vil internasjonalt samarbeid være et relevant verktøy i utviklings- og kvalitetsarbeidet".

9) **Regional og nasjonal kompetanseforsyning (side 55-56)**

Fagskolene skal **"dekke konkrete kompetansebehov i arbeidslivet"** på lokalt, regionalt og nasjonalt nivå.

Vedlegg 2 - Fagskolenes Samfunnsoppdrag - Parallellsesjon 05.11.25

Dette dokumentet er fra workshopen på Fagskolekonferansen 2025, og inneholder en omfattende ordsky som reflekterer deltakernes kollektive forståelse av fagskolenes samfunnsoppdrag. Ordskyen representerer innspill både fra workshopen og noen refleksjoner/innspill fra et forutgående rektormøte. Dette er da sett opp mot andre underliggende dokumenter knyttet til samfunnsoppdraget, og stortingsmeldingen.

1. Fellesskap, individ, arbeidsliv og samfunnsliv

Disse fire dimensjonene danner fundamentet for fagskolenes rolle som en samfunnsinstitusjon. De representerer ikke isolerte områder, men heller ulike nivåer av påvirkning og forankring som alle må være til stede samtidig.

Fellesskap refererer til det kollektive aspektet ved fagskoleutdanning – tanken om at fagskolene skal skape møteplasser for mennesker som deler faglige interesser og yrkesmessige ambisjoner. Dette handler om å bygge fagmiljøer og profesjonelle nettverk som strekker seg ut over studentenes studietid. Det handler også om at fagskolene skal være bindeledd mellom individer og institusjoner, og at utdanningen skjer i et sosialt fellesskap som gjenspeiler det arbeidslivet studentene skal møte.

Individ henviser til studentenes personlige utvikling og evne til mestring. Fagskolene skal ikke bare formidle faglige kunnskaper, men også utvikle hver enkelt student som menneske – deres selvtillit, deres evne til å håndtere utfordringer, og deres reflekterte forhold til sitt eget arbeidsliv. Dette er en humanistisk dimensjon som understreker at fagskoleutdanning skal være meningsfull og givende på personlig plan.

Arbeidsliv er både utgangspunkt og sluttdestinasjon for fagskolenes virksomhet. Arbeidslivet leverer signaler om kompetansebehov, arbeidslivet mottar nyutdannede fagpersoner, og arbeidslivet skal være en partner i utdanningen gjennom praksis og yrkesrelevant, veiledning og dialog. Denne dimensjonen understreker at fagskolene ikke fungerer i et vakuum, men er dyp integrert i økonomiske og produksjonsmessige prosesser.

Samfunnsliv åpner opp for at fagskolenes rolle går ut over økonomiske hensyn. Det handler om å bidra til bærekraftig utvikling, demokratisk deltakelse, og et mangfoldig og inkluderende samfunn. Fagskolene skal ikke bare produsere arbeidskraft, men også samfunnsborgere.

2. Praksisnærhet og arbeidslivsrelevans

Praksisnærheten er kanskje det mest karakteristiske ved fagskoleutdanning, og ordskyen reflekterer dette gjennom en lang rekke relaterte formuleringer.

Praksisnærhet som pedagogisk prinsipp betyr at læringen skal være forankret i konkrete, arbeidsrelaterte situasjoner. Det handler om learning by doing, om å lære gjennom å gjøre og erfaringsbasert læring, og ikke primært gjennom teori og abstraksjon. Studentene skal kunne se og føle relevansen av det de lærer fordi det

umiddelbart kobles til jobben de skal utføre. Formuleringer som "praktisk yrkesutøvelse", "bygge praktikere" og "arbeidslivets skole" reflekterer denne orienteringen.

Arbeidslivets behov som styrende kraft er en sentral ide. Fagskolene skal "dekke arbeidsbehov" og til "enhver tid dekke arbeidslivets behov for yrkesfaglig kompetanse". Dette innebærer ikke bare at fagskolene skal være responsive overfor signaler fra arbeidslivet, men at de skal være i løpende dialog og samskaping med arbeidslivet. Det handler om å gjøre arbeidslivets prioriteringer til pedagogiske og programmatisk prioriteringer.

Raskhet og smidighet er implisitt i kravet om at "arbeidslivets behov (som endres) dekkes raskt". Dette signaliserer bevissthet om at arbeidslivets kompetansebehov endrer seg, og at fagskolene må ha en organisatorisk fleksibilitet som gjør at de kan tilpasse seg relativt raskt – på en måte som kanskje ikke mindre agile institusjoner kan. Dette handler både om programutvikling og om undervisningsoppdateringer.

"Rett i arbeid" og yrkesrelevans handler om at resultatet av fagskoleutdanningen skal være målbar – studentene skal kunne gå direkte inn i arbeidslivet og være produktive fagpersoner. Dette setter høye krav til relevansen og kvaliteten av både praktisk og teoretisk kunnskapsformidling.

3. Fleksibilitet og tilgjengelighet

Fagskolenes samfunnsoppdrag er også knyttet til en inkluderende og demokratiserende rolle som handler om fysisk og organisatorisk tilgjengelighet.

Geografisk desentralisering er eksplisitt formulert gjennom "bygge distrikts Norge gjennom studietilbud i distriktene". Dette er ikke bare et regionalpolitisk ønske, men også en erkjennelse av at fagskolene – ved å være lokalt forankret – kan rekruttere studenter som ikke ville ha forlatt hjemregionen for lange, akademiske studier. Dette handler om å sikre at fagkompetanse fordeles geografisk, og at distriktene får tilgang til høyere utdanning.

Organisatorisk fleksibilitet handler om at studiene skal kunne gjennomføres på ulike måter – heltid, deltid, desentralisert, med mulighet for å kombinere arbeid og studier. Dette gjør fagskolene tilgjengelig for mennesker i ulike livssituasjoner – studenter med arbeidserfaring, foreldre, personer som må jobbe mens de studerer.

Korte utdanningsløp reduserer både tid og kostnader for studentene, og muliggjør raskere overgang til arbeidslivet. Dette handler også om at fagskolene skal kunne respondere på spesifikke opplæringsbehov uten at det krever lange, tradisjonelle studieprogram.

"Tilgjengelig" som generelt prinsipp omfatter også økonomisk tilgjengelighet, faglig tilgjengelighet (for studenter med ulik bakgrunn), og språklig tilgjengelighet.

4. Inkludering og demokratisering

Flere formuleringer peker mot et inkluderende og demokratiserende samfunnsoppdrag som går ut over rent økonomi.

Realkompetanse som inngangsport – tanken om å få "realkompetanse inn i Norsk kvalifikasjons Rammeverk (NKR)" og at utdanningen skal "bygge på realkompetanse" – signaliserer at fagskolene skal anerkjenne og validere kompetanse som mennesker har skaffet seg utenfor formelle utdanningssystem. Dette er inkluderende fordi det åpner for at personer som ikke har tradisjonelle utdanningsveier kan få høyere utdanning. Det handler også om sosial mobilitet – å gi mennesker som allerede er i arbeidsliv mulighet til å formalisere og påbygge sin kompetanse.

"Gjør vanlige jobber populære igjen" reflekterer en bevissthet om sosial verdi. Denne formuleringen antyder at samfunnet har en tendens til å undervurdere manuelle og praktiske jobber, og at fagskolene kan bidra til å gjøre disse jobbene mer attraktive, prestisjefulle og respektable. Dette handler både om identitet, selvbilde og om samfunnets samlede oppvurdering av håndverksferdigheter.

"Flere får mulighet til å delta i samfunnet" og "mangfoldig samfunn" peker mot en inkluderingsdimensjon som går ut over arbeidsmarkedet. Utdanning skal muliggjøre deltakelse – sosialt, økonomisk, kulturelt, og politisk – for mennesker som ellers kunne vært ekskludert.

Videreutdanning for fagarbeidere er eksplisitt nevnt. Dette handler om at fagskolene skal fungere som en oppstigningskanal for mennesker som allerede er etablert i arbeidslivet, og som ønsker å videreutvikle sin kompetanse eller eksempelvis ta på seg ledelsesoppgaver.

5. Krittisk tenkning og refleksjon – ekspandert kompetansesyn

En særlig interessant dimensjon i ordskyen er formuleringene knyttet til refleksjon og krittisk tenkning.

Krittisk tenkning og analyse – formulert som "evne til å forstå – krittisk tenkning og lesing" – antyder at høyere yrkesfaglig utdanning ikke bare skal produsere dyktige utøvere, men mennesker som kan stille spørsmål og reflektere over sin praksis. Dette er en utvidet forståelse av fagskoleutdanning som ikke nøyer seg med at studentene kan *gjøre* noe, men som også krever at de kan *forstå* og *kritisere* hva de gjør.

Endringskompetanse og adaptivitet kommer til uttrykk i formuleringen "HYU må utvikle endringskompetanse og evne til krittisk refleksjon i en yrkesfaglig kontekst". Dette handler om at studentene skal være i stand til å håndtere omstilling, å tilpasse seg nye teknologier og arbeidsformer, og å ikke bare reprodusere etablert praksis. Det handler om menneskelig evne til læring og tilpasning.

Refleksjon som læringsutbyttekomponent er så viktig at ordskyen eksplisitt krever "få begrepet 'Refleksjon' inn i NKR nivå 5.1". Dette er en direkte utfordring til Nasjonalt

kvalifikasjonsrammeverk som foreløpig ikke i tilstrekkelig grad operasjonaliserer refleksjon som en eksplisitt kompetanse på nivå 5. Refleksjon kan forstås som en meta-kognitiv evne – evnen til å tenke over sin egen tenkning og praksis – som er grunnleggende for profesjonell utvikling.

"Anvende kunnskap og være kritisk tenkende" signaliserer at det ikke er tilstrekkelig å lære regler og prosedyrer. Kunnskap må kunne anvendes i nye situasjoner, og dette krever et kritisk forhold til etablert praksis.

6. Ledelse som manglende komponent

Et helt sentralt funn fra rektormøtet som løftes inn i ordskyen er behovet for eksplisitt å anerkjenne ledelse som en kompetanse i NKR.

Ledelse som en utvidelse av fagskolenivået handler om at fagskoleutdanning ikke bare skal forberede mennesker til operative fagoppgaver, men også til å kunne lede sin egen fagutvikling, lede prosesser, mennesker og arbeidsgrupper. Dette kan dreie seg om formell ledelse (som leder eller sjef), men også om uformell ledelse (som faglig pådriver, veileder for kolleger, eller evne til å vurdere og ta egne kvalitetsbeslutninger i sin yrkesutøvelse).

Mangler i den norske NKR-varianten – det at ledelse "ikke finnes i den norske varianten av NKR", antyder at det europeiske kvalifikasjonsrammeverket (EQF) muligens har ledelse som eksplisitt kompetanse. Ledelse er ikke eksplisitt definert som en egen overordnet kompetanse i de generelle læringsutbyttebeskrivelsene for NKR nivå 5, men det finnes samtidig relaterte og implisitte referanser til ledelsesrelevante kompetanser, men hvor den norske implementeringen ikke fullt ut har operasjonalisert dette. Dette er en kritikk av at den norske varianten kan være mindre ambisiøs eller mindre dekkende enn det internasjonale rammeverket.

Ledelse som del av "høyere" kompetanse handler om at ledelseskapasitet ikke bare er relevant for mennesker i toppstillinger, men også for fagpersoner som ønsker å drive faglig utvikling eller ta på seg koordineringsoppgaver. Det handler om demokratisering av ledelse.

7. Innovasjon, omstilling og verdiskapning

En viktig dimensjon av fagskolenes samfunnsoppdrag er ikke bare å møte dagens behov, men å drive framtidsrettet utvikling.

"Bidra til utvikling, innovasjon, omstilling og verdiskapning i arbeidslivet" – denne formuleringen setter fagskolene i en aktiv rolle, ikke som passive mottakere av arbeidslivets signaler, men som medspillere i omstilling og verdiskapning. Dette handler om at fagskolene skal være innovasjonsaktører, ikke bare opplæringsleverandører.

"Arbeidslivets behov (som endres)" antyder bevissthet om dynamikk. Arbeidslivet endrer seg hele tiden grunnet teknologisk utvikling, globalisering, og samfunnsmessige

skifter. Fagskolene må ikke bare møte dagens behov, men også kunne forutse og påvirke framtid utviklingen.

"Nytenking og innovasjon" som eksplisitte formuleringer peker på at det ikke er tilstrekkelig med oppdatering av etablert praksis. Det handler om å tørre å tenke nytt, om å eksperimentere, og om å introdusere nye måter å løse gamle problemer på.

"Skape relevante ferdigheter som bygger fremtiden" reflekterer en framtidorientering som ikke kun er reaktiv. Fagskolene skal bidra til å *forme* fremtiden, ikke bare tilpasse seg den.

8. Kvalitet, forskning og kunnskapsforankring

Selv om praksisnærheten er sentral, er det også en bevissthet om at fagskoleutdanning skal ha faglig og vitenskapelig forankring.

"Være relevant, aktuell og ha riktig kvalitet og nivå" sier at fagskoleutdanning skal oppfylle høye faglige standarder. "Rett kvalitet og nivå" kan forstås som at det skal være balanse – ikke gjøre utdanningen for oppslått teoretisk (som høyere utdanning) eller for praktisk snever (som yrkesutdanning på lavere nivå).

"Være forankret i anvendt forskning/praksis" handler om at fagskoleutdanningen skal bygge på kunnskapsbase som ikke bare er tradisjonell akademisk forskning, men også praksisnær forskning, utviklingsarbeid og erfaringsbasert kunnskap. Flere ordskysformuleringer understreker at "fagskolen skal bygge på anerkjent kunnskap og forskning/utviklingsarbeid generelt eller mere yrkesrettet".

"Felles forståelse for god kvalitet" peker på behovet for at fagskolene, arbeidslivet, og eventuelle statlige organ skal dele en forståelse av hva som utgjør god fagskoleutdanning. Uten denne felles forståelsen kan det oppstå uklarheter om akkreditering, evaluering og tilsyn.

9. Tradisjon, kultur og dannelses

En ofte oversett dimensjon ved fagskolene er det kulturelle og dannelsesmessige aspektet.

"Ta vare på tradisjon og historie" – både som eksplisitt formulering og som de gjentatte referansene til "tradisjon og kultur" – understreker at fagskolene skal være bærere av håndverkstradisjoner og fagkultur. Dette handler ikke bare om å bevare noe "gammelt", men om at tradisjon representerer akkumulert kunnskap og verdsette måter å gjøre ting på. Mange fag har en dyp kulturell og historisk forankring som det er verdt å ta vare på.

Dannelse som samfunnsoppdrag – formuleringer som "bidra til bærekraftig, dannelse og demokrati" – peker på at fagskolene ikke bare skal formidle kunnskaper, men også danne mennesker. Dannelse handler om å utvikle mennesker som er søkende, kritiske,

etisk bevisste, og som både er borgere i et demokrati og som deltar som demokratiske aktører i et organisert arbeidsliv – og ikke bare «arbeidstakere».

"Helsefremmende" og "forebyggende" aspekter kan forstås som at fagskoleutdanningen skal bidra til menneskers helseresultat – både gjennom utdanningens innhold (f.eks. opplæring i helse, miljø og sikkerhet), gjennom læringsmiljøet, og gjennom at utdanning i seg selv er helsefremmende i et folkehelseperspektiv.

10. Sektoravgrensning og egenart

Fagskolene må både klart definere sin egenart og samarbeide konstruktivt med andre sektorer.

"Klar arbeidsfordeling mellom UH og HYU" reflekterer erkjennelsen av at fagskolene har en distinkt rolle som må beskyttes. Det er behov for et tydelig rammeverk som gjør at universiteter og høyskoler på den ene siden, og fagskoler på den andre siden, ikke konkurrerer om samme studenter eller programmer, men heller fyller komplementære funksjoner. Videre at utdanningssøylene kan bidra til økt fag- og yrkesforståelse for studenten/arbeidstakeren ved å kombinere de ulike læringsutbyttene.

"Bevare egenarten" er en eksplisitt påminnelse om at fagskolenes særpreg – praksisnærheten, arbeidslivsrelevansen, de korte programmene – må ikke oppløses eller "forsvinne" i en større akademisk kontekst. Samtidig handler det også om at fagskolene ikke skal låse seg til en ren "yrkesutdannings-rolle", men skal kunne utvikle seg videre.

"Godt samarbeid mellom sektorene" antyder at selv om det trengs klar arbeidsfordeling, er det også behov for samarbeid – kanskje gjennom samarbeid på de ulike nivåer (doble grader), overføringer av studiepoeng, eller felles forskning- og utviklingsprosjekter.

Fagskolenes Samfunnsoppdrag

Deltakerne i sesjonen ble spurt om hva som var viktig for dem i et samfunnsoppdrag, sammen dannet innspillene fagskolenes grunnmur:

- Fellesskap
- Individ
- Arbeidsliv
- Samfunnsliv
- Anvendt selvlæring
- Praksisnært
- Gjør vanlige jobber populære igjen
- Mangfoldig samfunn
- Rett i arbeid
- Dekke arbeidsbehov
- Realkompetanse inn i Norsk kvalifikasjons Rammeverk (NKR)
- Bygge distrikts Norge gjennom studietilbud i distriktene
- Praksisnær utdanning
- Inkludering
- Forankret i samfunnets arbeids- og næringsliv
- Være relevant, aktuell og ha riktig kvalitet og nivå
- Bidra til bærekraftig, dannelse og demokrati
- Være forankret i anvendt forskning/praksis
- Bidra til utvikling, innovasjon, omstilling og verdiskapning i arbeidslivet
- Evne til å forstå – kritisk tekning og lesing
- Arbeidslivets behov (Som endres) dekkes raskt
- Dekke behovet til arbeidslivet
- Yrkesrelevant
- Høyere Yrkesfaglig Utdanning (HYU) må utvikle endringskompetanse og evne til kritisk refleksjon i en yrkesfaglig kontekst
- Få begrepet «Refleksjon inn i NKR (Norsk kvalifikasjons Rammeverk) nivå 5.1
- Praktisk yrkesutøvelse
- Klar arbeidsfordeling mellom Universitets/høyskolesektoren (UH) og Høyere Yrkesfaglig Utdanning (HYU)
- Kritisk refleksjon
- Mulighet for å studere desentralisert
- Ta vare på tradisjon og historie
- Nytenking og innovasjon
- Bygger på realkompetanse
- Flere får mulighet til å delta i samfunnet
- Korte utdanningsløp
- Ivareta tradisjoner
- Nyutviklende
- Praktisk utdanning som gir mestring for studenter
- Bygge broer mellom utdanning og næringsliv
- Bevare sektorens fleksibilitet

- Anvende kunnskap og være kritisk tenkende
- Til enhver tid dekke arbeidslivets behov for yrkesfaglig kompetanse
- Praksisnært
- Bærekraft
- HMS
- Praksisnært
- Praktisk
- Tilgjengelig
- Dugelighet
- Bevare egenarten
- Arbeidslivets skole
- Fagskoleutdanningene skal bidra til at fagarbeideren evner å bidra til faglig utvikling av egne ferdigheter og næringslivets sine.
- Godt samarbeid mellom sektorene (UH og HYU)
- Arbeidslivsrelevans og nærhet
- Bygge praktikere
- Lærere med godkjent lærerutdanning
- Omstilling av norsk arbeids- og næringsliv
- Rom for kreativitet
- Videreutdanning for fagarbeidere
- Gi kompetanse som yrkesfeltet etterspør
- Skape relevante ferdigheter som bygger fremtiden
- Ledelse som begrep må inn i NKR
- Utvikling
- Samfunnets behov
- Yrkestilhørighet
- Felles forståelse for god kvalitet
- Fagskolen skal bygge på anerkjent kunnskap og forskning/utviklingsarbeid generelt eller mere yrkesrettet
- Bygge praktikere
- Teori og praksis
- Ivareta historie, tradisjon og kultur
- Dannelse
- Helsefremmende
- Forebyggende

Vedlegg 3 - Utfyllende tekst for mulige endringer i lovtekst

Utfyllende tekst for mulige endringer i lovtekst:

For fagskolesektoren vil et definert samfunnsoppdrag bygge på fire hovedpilarer som reflekterer sektorens særskilte rolle i det norske utdanningssystemet og dens praksisnære tilnærming til kompetanseutvikling. **Arbeidslivets kompetansebehov** utgjør kjernen i fagskoles samfunnsansvar, der institusjonene skal sikre tilgang på kvalifisert arbeidskraft gjennom praksisnær utdanning, respondere raskt på endringer i arbeidsmarkedet og teknologiutvikling, samt aktivt bidra til omstilling og innovasjon i næringslivet gjennom tett samarbeid med bedrifter og organisasjoner.

En lovfesting av samfunnsoppdraget vil skape en rettslig klarhet og vil kunne redusere tolkningstvil og samtidig gi forutsigbare rammer for både institusjoner og myndigheter. Samfunnsoppdraget fungerer samtidig som en tolkningsnøkkel for øvrig regelverk og sikrer konsistent forvaltningspraksis. Et lovfestet samfunnsoppdrag skal fungere som strategisk kompass for fagskolene. Det skal hjelpe institusjoner med å prioritere ressurser og aktiviteter, samtidig som det skal differensiere fagskolenes rolle fra universiteter og høyskoler – Dette ved å understreke arbeidslivskoblingen og erfaringsbasert læring.

Samfunnsoppdraget gir samtidig tilsynsmyndigheter som NOKUT et eksplisitt mandat å vurdere institusjoner opp mot nettopp dette. Dette styrker kvalitetsarbeidet og skaper grunnlag for ansvarliggjøring overfor studenter, arbeidsgivere og samfunnet. Dette betyr samtidig at en lovfesting plasserer fagskolene tydeligere i det helhetlige utdanningssystemet og skal bidra til bedre koordinering mellom utdanningsnivåer. Avslutningsvis vil et lovfestet samfunnsoppdrag synliggjøre fagskolenes samfunnsbidrag og styrker sektorens status.

- tilby høyere yrkesfaglig utdanning som imøtekommer samfunns- og arbeidslivets behov for kvalifisert arbeidskraft og bidrar til utvikling av yrkeskompetanse på høyt nasjonalt og internasjonalt nivå
- utføre faglig utviklingsarbeid og innovasjon i tett samarbeid med samfunnet og arbeidslivet for å videreutvikle fagområdene og bidra til løsning av samfunnsutfordringer
- formidle kunnskap om høyere yrkesfaglig utdanning og spre resultater fra faglig utviklingsarbeid til arbeidslivet, andre utdanningsinstitusjoner og samfunnet for øvrig
- bidra til livslang læring gjennom fleksible og arbeidslivsrelevante utdanningstilbud som gjør det mulig for personer i alle livsfaser å utvikle sin yrkeskompetanse
- støtte samfunnets omstilling ved å utvikle kompetanse for grønn og digital overgang, og bidra til løsning av demografiske utfordringer og andre samfunnsmessige behov
- bidra til regional og lokal utvikling ved å tilpasse utdanningstilbudene til regionale kompetansebehov og samarbeide systematisk med lokalt og regionalt arbeids- og næringsliv
- samarbeide med relevante aktører på internasjonalt, nasjonalt, regionalt og lokalt nivå for å bedre kvaliteten på virksomheten og gjøre den mer relevant for samfunnets behov

Det som ligger tettest opp til et definert samfunnsoppdrag i dagens lovverk står å lese i §4 i fagskoleloven under overskriften *Grunnleggende krav til fagskoleutdanning*.

Fagskoleutdanning er høyere yrkesfaglig utdanning som ligger på nivå over videregående opplæring. Fagskoleutdanning skal gi kompetanse som kan tas i bruk for å løse oppgaver i arbeidslivet uten ytterligere opplæringstiltak.

Fagskoleutdanning skal være praksisnær og imøtekomme behovet for kvalifisert arbeidskraft i samfunnet.

Fagskoleutdanning skal bygge på kunnskap og erfaring fra ett eller flere yrkesfelt og være i samsvar med relevante pedagogiske, etiske, kunstfaglige og vitenskapelige prinsipper.

Forslag til innhold i en egen samfunnsoppdragsparagraf:

Forslag til ny formulering

Samfunnsoppdraget vil bli synlig i flere områder i en ny fagskolelov, med tilhørende forskrifter. Å lage et enhetlig avsnitt for å definere dette er vanskelig da dette nettopp vil måtte kobles opp mot flere områder i loven. Skal en likevel forsøke seg på ut fra punktene over, kan en definisjon være:

Fagskolesektorens samfunnsoppdrag bygger på en helhetlig forpliktelse til å styrke Norge som kunnskaps- og kompetansesamfunn gjennom praksisnær høyere yrkesfaglig utdanning. Kjerneoppgaven er å tilby høyere yrkesfaglig utdanning som imøtekommer samfunnets og arbeidslivets behov for kvalifisert arbeidskraft og bidrar til utvikling av yrkeskompetanse på høyt nasjonalt og internasjonalt nivå. Dette komplementeres av et ansvar for å utføre faglig utviklingsarbeid og innovasjon i tett samarbeid med samfunnet og arbeidslivet. Dette for å videreutvikle fagområdene og bidra til løsning av samfunnsutfordringer, samt formidle kunnskap om høyere yrkesfaglig utdanning og spre resultater fra faglig utviklingsarbeid til arbeidslivet, andre utdanningsinstitusjoner og samfunnet for øvrig.

Samfunnsoppdraget omfatter videre fagskolenes rolle som støttespillere for livslang læring gjennom fleksible og arbeidslivsrelevante utdanningstilbud som gjør det mulig for personer i alle livsfaser å utvikle sin yrkeskompetanse, og deres forpliktelse til å støtte samfunnets omstilling ved å utvikle kompetanse for grønn og digital overgang, og bidra til løsning av demografiske utfordringer og andre samfunnsmessige behov. Regional forankring sikres gjennom fagskolenes ansvar for å bidra til regional og lokal utvikling ved å tilpasse utdanningstilbudene til regionale kompetansebehov, og samarbeide systematisk med lokalt og regionalt arbeids- og næringsliv. Samtidig sikres kvalitet og relevans gjennom systematisk samarbeid med relevante aktører på internasjonalt, nasjonalt, regionalt og lokalt nivå for å bedre kvaliteten på virksomheten og gjøre den mer relevant for samfunnets behov.

I en lovtekst kan det få følgende utforming:

Kapittel 1 Formål og virkeområde

§ 1. Formål med fagskoler

Fagskolenes formål er å

- *tilby høyere yrkesfaglig utdanning på høyt faglig nivå basert på det fremste innenfor faglig, erfaringsbasert og praktisk kunnskap*
- *utvikle og formidle yrkesfaglig kunnskap og kompetanse i tett samarbeid med samfunns- og arbeidslivet*
- *bidra til livslang læring og omstilling gjennom arbeidslivsrelevante utdanningstilbud*
- *bidra til bærekraftig samfunnsutvikling gjennom yrkesfaglig innovasjon og verdiskaping*

§ 2. Lovens virkeområde

Loven gjelder for akkreditert fagskoleutdanning og fagskolevirksomhet i riket. Loven gjelder for Svalbard og Jan Mayen for så vidt ikke annet fastsettes av Kongen. Kongen kan gi forskrift om fagskoleutdanning av hensyn til de stedlige forhold. Kongen kan bestemme at loven skal gjelde helt eller delvis for fagskoleutdanning utenfor Norge.

Kongen kan gi forskrift om unntak fra og nødvendige tilpasninger til lovens regler for enkelte institusjoner som tilbyr fagskoleutdanning.

Kapittel 2 Fagskolenes virksomhet og samfunnsoppdrag

§ 2-1. Fagskolenes oppgaver

Fagskoler skal

- tilby høyere yrkesfaglig utdanning basert på det fremste innenfor faglig, erfaringsbasert og praktisk kunnskap og utviklingsarbeid
- utvikle og formidle yrkesfaglig kunnskap i tett samarbeid med samfunns- og arbeidslivet
- bidra til livslang læring og tilby etter- og videreutdanning tilpasset arbeidslivets behov
- legge til rette for at ansatte og studenter kan delta i samfunnsdebatten
- bidra til innovasjon og verdiskaping basert på yrkesfaglig kompetanse og praktisk erfaring
- samarbeide med relevante aktører på internasjonalt, nasjonalt, regionalt og lokalt nivå for å bedre kvaliteten på virksomheten og gjøre den mer relevant

§ 2-2. Faglig frihet og ansvar

Fagskoler skal fremme faglig frihet innenfor rammene av sitt samfunnsoppdrag. Institusjonene skal sikre at utdanning og faglig utviklingsarbeid holder et høyt faglig nivå og utøves i samsvar med anerkjente faglige, pedagogiske og etiske prinsipper.

Fagskoler har rett til å utforme sitt eget faglige og verdimeslige grunnlag innenfor de rammene som er fastsatt i eller med hjemmel i lov.

Fagskoler kan ikke gis pålegg eller instruksjoner om

- læreinholdet i undervisningen utover det som følger av akkrediteringskrav
- innholdet i det faglige utviklingsarbeidet
- individuelle ansettelse eller utnevnelser

Den som underviser ved en fagskole, har et selvstendig faglig ansvar for innholdet og opplegget av undervisningen innenfor de rammene som institusjonen fastsetter, eller som er fastsatt i eller med hjemmel i lov og forskrift.